Vejledning til beregningsmodel for praksisnormering

Camilla T. Dalsgaard, Hans S. Kloppenborg, Marianne S. Kollin og Marianne Mikkelsen

VIVE

Vejledning til beregningsmodel for praksisnormering

© VIVE og forfatterne, 2023
e-ISBN: 978-87-7582-116-7
Projekt: 302206
Finansiering: Børne- og Undervisningsministeriet

VIVE
Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd
Herluf Trolles Gade 11
1052 København K
www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	4
2	Excel-arkets opbygning	4
2.1	Sådan skal Excel-arket udfyldes	6
2.2	Sådan regner modellen	10
3	Opmærksomhedspunkter ved fortolkning af resultater	13
3.1	Opmærksomhedspunkter i forhold til opgørelsesmetoden	14
3.2	Mulige forklaringer på forskelle mellem institutioner, herunder andre kvalitetsparametre end praksisnormering	16

1 Indledning

Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM) har igangsat et projekt om udvikling af en opgørelsesmetode og beregningsmodel for praksisnormering i daginstitutioner som input til et kommende, konkret redskab til kommunerne. Projektet er udført af VIVE og EVA for BUVM.

Rapporten 'Opgørelse af praksisnormering' beskriver udviklingsprocessen og opgørelsesmetoden samt overvejelserne bag. Dette er en vejledning til beregningsmodellen, der ledsager rapporten. Vejledningen rummer tre elementer:

1. En vejledning til kommunerne i, hvordan man skal udfylde beregningsmodellen, som har til formål at beregne praksisnormeringen i de enkelte daginstitutioner i hver kommune. Modellen er blevet udviklet og afprøvet af projektets deltagerkommuner i Excel-format, hvorfor vejledningen henviser til 'Excel-arket'. Vejledningen beskriver Excel-arkets opbygning og giver en nærmere forklaring og definition af de oplysninger, som deltagerkommunerne har skullet udfylde (afsnit 2.1). Beregningsmodellen er ikke udgivet i Excel-format, fordi det anvendte Excel-ark ikke er det endelige, konkrete redskab og dermed ikke kan anvendes til beregninger. Vi har dog valgt at udgive arket i pdf-format som supplement til rapporten, så det er muligt at se modellens indhold forud for udviklingen af det kommende, konkrete redskab.
2. En beskrivelse af opgørelsesmetoden, dvs. modellens beregninger (afsnit 2.2).
3. En beskrivelse af opmærksomhedspunker i anvendelsen og fortolkningen af beregningsmodellens resultater (afsnit 3).

2 Excel-arkets opbygning

I fanen 'Praksisnormering' skal navnet på de daginstitutioner, man ønsker at beregne praksisnormeringen for, indtastes. Derefter følger en fane til hver af disse institutioner. Det er i hver af disse institutionsfaner, I skal udfylde de data, I har tilgængelig. Nedenfor beskriver vi detaljeret, hvilke oplysninger der konkret skal udfyldes.

Den enkelte fane for hver daginstitution er opdelt i fire:

1. Oplysninger om daginstitutionen
2. Oplysninger om indskrevne børn i daginstitutionen
3. Oplysninger om det pædagogiske personale i daginstitutionen
4. Beregning af praksisnormering på baggrund af de indberettede oplysninger i pkt. 1-3.

I arket er cellerne farvet med tre farver:

- Blå celler bedes I udfylde med oplysninger for institutionen (oplysninger beskrives nedenfor).
- Grå celler udfyldes automatisk, efterhånden som I udfylder de blå celler. Tallene, der fremkommer, er beregnet på baggrund af de tal, I indtaster. De grå celler indeholder også i nogle tilfælde tal, som er fastsat på forhånd.
- Orange celler indeholder proxyer, der er vores aktuelt bedste bud på en gennemsnitlig værdi for den enkelte variabel. Proxyer kan anvendes, hvis I ikke kender den specifikke oplysning for daginstitutionen. Hvis I ikke har data, kan I angive et skøn, hvis I mener, det er tættere på end proxyen. Hvis I vil anvende proxyen, bedes I lade det blå felt, hvor I ikke kender oplysningen, stå blankt. De grå celler vil så blive beregnet med en proxy i stedet for de oplysninger, I selv ville have tastet ind.

I vælger selv, hvilken tidsperiode I anvender som grundlag for udfyldelsen af data. Vi vil opfordre til, at I anvender en længere periode, fx et helt eller et halvt år, men det er op til jer, hvad I finder mest meningsfyldt. Beregningsmodellen laver en årsopgørelse, men hvis formålet med opgørelsen er at undersøge praksisnormeringen i en bestemt måned, kan der også indtastes oplysninger fra en enkelt måned. Det vigtigste er, at de data, der indtastes om antal børn og antal ansatte, så vidt muligt følger samme tidsperiode.

Excel-arket er som udgangspunkt udviklet til, at praksisnormeringen beregnes for den enkelte institution, dvs. på indskrivningsenhedsniveau. Hvis man som kommune foretrækker at beregne praksisnormeringen på områdeniveau, giver Excel-arket dog også mulighed for det. I så fald skal hvert område blot behandles som én stor integreret institution i hver sin fane.

2.1 Sådan skal Excel-arket udfyldes

Tabel 2.1 Oplysninger om daginstitutionen

Oplysning	Forklaring
Institutionstype	Her bedes I i rullelisten vælge mellem: - Vuggestue - Børnehave - Integreret daginstitution.
Antal åbningsdage på et år inklusive dage med alternativ pasning	Her bedes I indtaste antal dage på et år, som daginstitutionen holder åbent. Med 'åbningsdage' mener vi de dage, hvor der tilbydes pasning, enten i daginstitutionen selv eller som alternativ pasning i andre daginstitutioner i kommunen. Helligdage skal ikke tælles med. D. 24. december og 5. juni skal kun tælles med, hvis I holder åbent på disse dage. Tallet, som allerede står i arket, tager udgangspunkt i år 2021 og er antal åbningsdage fratrukket helligdage, som falder på hverdage, samt d. 24. december i år 2021 (hvor 5. juni var en lørdag).

Tabel 2.2 Oplysninger om indskrevne børn i daginstitutionen – udfyldes separat for henholdsvis 0-2-årige og 3-6-årige

Oplysning	Forklaring
Antal indskrevne børn omregnet til fuldtidsindskrevne børn	Her bedes I indtaste antal indskrevne børn omregnet til antal fuldtidsindskrevne børn set over en periode på et år. De opgøres ligesom i Danmarks Statistik som antal helårsbørn, dvs. hvis et barn er indskrevet på fuld tid i fire måneder fra 1. januar til 1. maj, tæller barnet som 4/12 helårsbarn. Antallet af børn skal angives i fuldtidsindskrevne for at tage hensyn til, at nogle børn er deltidsindskrevet, mens andre er fuldtidsindskrevet. Eventuelle deltidsindskrevne børn skal omregnes til fuldtidsindskrevne. Hertil kan I benytte de samme vægte, som benyttes af Danmarks Statistik, dvs. et barn, som er indmeldt 0-25 timer pr. uge (deltid), opgøres til 0,5 fuldtidsomregnet barn, et barn, som er indmeldt 26-35 timer om ugen, opgøres til 0,75 fuldtidsomregnet barn, og et barn indmeldt over 35 timer pr. uge opgøres til ét fuldtidsomregnet barn. I forhold til alternativ pasning: Børnene skal tælles med i den daginstitution, hvor de er indskrevet, også selvom de i en periode passes i andre daginstitutioner, fx i forbindelse med ferie. For aldersintegrerede daginstitutioner angives antallet separat for 0-2-årige og 3-6-årige for at kunne vægte normeringen med børnenes alder. *Hvis I udfylder for en børnehave*, som har et eller flere børn under 3 år, skal børnene indtastes som 0-2-årige børn for den del af perioden, hvor de er under 3 år. *Hvis I udfylder for en vuggestue*, som har et eller flere børn over 3 år, skal børnene indtastes som 0-2-årige børn, fordi de indgår med en vuggestuenormering, selvom de er fyldt 3 år.
Årlige fraværsdage inkl. fravær på lukkedage pr. fuldtidsomregnet indskrevet barn	Her bedes I angive det gennemsnitlige antal fraværsdage i løbet af et år. Fravær er både fravær grundet sygdom, ferie og fridage. I skal også medregne fraværsdage på lukkedage, hvor der tilbydes alternativ pasning i en

Oplysning	Forklaring
	anden daginstitution i kommunen. Fravær på helligdage skal ikke medregnes. Hvis tallet ikke er kendt for institutionen, vil vi bede jer lade det blå felt være tomt. Dermed vil den proxy, vi har indsat, blive anvendt i beregningen.
Gennemsnitligt antal timer i daginstitutionen pr. fuldtidsomregnet indskrevet barn pr. fremmødedag	Her bedes I indtaste det antal timer, et fuldtidsindskrevet barn i gennemsnit er i daginstitutionen på en fremmødedag. Hvis tallet ikke er kendt for institutionen, vil vi bede jer lade det blå felt være tomt. Dermed vil den proxy, vi har indsat, blive anvendt i beregningen. Hvis I på baggrund af egne data for en udvalgt gruppe af institutioner udarbejder en lokal proxy for fremmødetid pr. fremmødedag for hhv. fuldtidsindskrevne og deltidsindskrevne børn, er det vigtigt, at I samtidig ændrer den anvendte vægt i omregningen af deltidsindskrevne børn til fuldtidsindskrevne børn. Hvis fx jeres fuldtidsindskrevne børn fremmøder 7 timer pr. fremmødedag, mens jeres deltidsindskrevne børn fremmøder 5 timer pr. fremmødedag, vil I skulle benytte vægten: 5/7 = 0,71, når I omregner jeres deltidsindskrevne børn til fuldtidsindskrevne børn. Vi anbefaler, at I beregner dette gennemsnit set over en længere periode, gerne et år. Jo længere en periode og jo flere børn der ligger til grund for beregningen af gennemsnittet, des mindre usikkerhed vil der være forbundet med beregningen. Hvis I ikke har gennemsnit over et år, men i stedet over fx en måned, anvendes dette tal.

Tabel 2.3 Oplysninger om det pædagogiske personale ansat i eller tilknyttet daginstitutionen

Oplysning	Forklaring
Antal ansatte omregnet til fuldtidsårsværk	Her bedes I indtaste antallet af ansatte omregnet til fuldtidsårsværk opgjort på forskellige stillingskategorier. Hvis der er deltidsansatte, skal de omregnes til fuldtid. En fultidsansat har en årsnorm på 1.924 timer, inklusive ferie og helligdage. OBS: Ansatte på barsel eller orlov skal ikke inkluderes. Husk også at fratrække ansatte på barsel i de 26 uger, hvor de modtager løn under barsel. Vikarer skal medregnes i den stillingskategori, som den pågældende vikar tilhører. Køkken- og rengøringspersonale samt administrativt personale, pedel m.fl. skal ikke indgå, med mindre de udfører pædagogisk arbejde. De ansatte deles op i følgende kategorier: - Pædagoger - Pædagogiske assistenter - Pædagogmedhjælpere - Pædagogstuderende - PAU-elever - Ansatte i fleksjob (hvis de udfører pædagogisk arbejde) - Pædagogisk personale med særlige kompetencer til børn i udsatte positioner, fx AKT'ere

Oplysning	Forklaring
	- Ansatte fra andre faggrupper, der udfører pædagogisk arbejde, herunder talepædagoger ergoterapeuter og lignende - Daglige ledere med ansvar for den daglige drift og med personaleansvar - Ledere uden personaleansvar. En leder, der leder to daginstitutioner på to matrikler, bedes angivet med den vægt, som vedkommende nogenlunde lægger i hver daginstitution, fx 0,4 ved 2 dage om ugen i institutionen. Områdeledere, der ikke har ansvar for den daglige drift, men som er ledere af ledere skal ikke medregnes. Fleksjobbere skal kun indregnes med det antal timer, de faktisk er i daginstitutionen og ikke det antal timer, de er ansat til. De to ting stemmer ikke nødvendigvis overens. Hvis fleksjobberen er ansat før 2013, vil det antal timer, de er ansat, typisk være angivet i lønsystemet, og ikke det antal timer, de faktisk er på arbejde. For fleksjobbere ansat efter 2013 er der ikke dette problem. Hvis der er ansatte, som er ansat centralt i kommunen – det kunne fx være en talepædagog eller andre former for støttepersonale til børn i udsatte positioner – skal I være opmærksomme på at regne disse ansatte med i den grad, de indgår i den enkelte daginstitution og har aktiviteter med børnesamvær. På samme måde skal I være opmærksomme på, at personale, som er ansat i den enkelte daginstitution, men som også bruger en del af deres tid i andre daginstitutioner, kun medtages i den grad, de er i den enkelte daginstitution. Alle kategorier af ansatte vægter i udgangspunktet lige meget i beregningen af praksisnormeringen uanset stillingsbetegnelse. Dog korrigeres der forskelligt for tidsanvendelsen uden børn for ledere og de forskellige personalegrupper. Der tages også hensyn til, at PAU-elever bruger tid på skole, hvor de ikke er i daginstitutionen. For PAU-elever over 25 år med mere end 2 års erhvervserfaring (som er i et såkaldt EUV1-forløb) gælder, at de ikke har praktik, og de bør så vidt muligt derfor ikke medregnes. I forhold til alternativ pasning: Ansatte skal tælles med i den daginstitution, hvor de normalvist arbejder, også selvom de i en periode udfører deres arbejde i andre daginstitutioner i forbindelse med alternativ pasning, fx i forbindelse med ferie.
Helligdage	Her bedes I indtaste antallet af helligdage, som falder på hverdage, i det pågældende år. Tallet, som allerede står i arket, er antal helligdage på hverdage i år 2021.
Sygefraværsprocent	I bedes angive fraværsprocenten grundet egen eller barns sygdom, opgjort på forskellige stillingskategorier: - Pædagoger - Pædagogiske assistenter - Pædagogmedhjælpere - Pædagogstuderende - PAU-elever - Pædagogiske ledere. Fraværsprocenten beregnes som forholdet mellem antal dagsværk (hvor ét dagsværk er 7,4 timer) i fravær i alt og antal mulige dagsværk i året i alt, hvor antal mulige dagsværk i alt beregnes som antal arbejdsdage ganget med antal fuldtidsbeskæftigede. Antal arbejdsdage er antal kalenderdage reduceret med lørdage, søndage, ferie og søgnehelligdage, men ikke omsorgs- og seniordage. Hvis disse tal ikke er kendt, vil vi bede jer om at lade

Oplysning	Forklaring
	det blå felt stå tomt. Dermed vil proxyer i de orange felter blive anvendt i beregningen.
Omsorgs- og seniordage	I bedes angive det samlede antal dage blandt personalet i institutionen i hver personalegruppe, hvor der er fravær pga. omsorgsdage og seniordage på et år. Hvis disse tal ikke er kendt, lades de blå felter være tomme. I så fald indgår omsorgs- og seniordage ikke i beregningen af praksisnormering.
Andelen af fremmødetid uden børnesamvær for pædagogisk personale	Her bedes I indtaste den andel af fremmødetiden, det pædagogiske personale bruger uden børnesamvær. Fremmødetiden er lig med årsnormen fratrukket ferie, helligdage, sygdom, barns sygdom samt omsorgs- og seniordage. Tiden uden børnesamvær inkluderer eksempelvis de ansattes frokostpause, tid til TR-arbejde, personalemøder, kompetenceudvikling, forældresamtaler, forberedelse af pædagogiske aktiviteter, netværksmøder om konkrete børn med fx PPR, administrative opgaver, dokumentation og praktiske opgaver uden deltagelse af børn, dvs. arbejdstid, hvor personalet *ikke* er sammen med mindst ét barn. I bedes indtaste andelen af fremmødetiden uden børnesamvær for forskellige stillingskategorier: - Pædagoger - Pædagogiske assistenter - Pædagogmedhjælpere - Pædagogstuderende og PAU-elever. Hvis disse andele ikke er kendt, vil vi bede jer om at lade de blå felter stå tomme. Dermed vil de proxyer, vi har indsat i de orange felter blive anvendt.
Andelen af fremmødetid uden børnesamvær for ledere	Her bedes I indtaste den andel af fremmødetiden, som ledere bruger uden børnesamvær, hvor fremmødetiden er lig med årsnormen fratrukket ferie, helligdage, sygdom, barns sygdom samt omsorgs- og seniordage. I bedes indtaste andelen af fremmødetiden uden børnesamvær for forskellige stillingskategorier: - Daglige ledere med ansvar for den daglige drift og med personaleansvar - Ledere uden personaleansvar. Hvis disse andele ikke er kendt, vil vi bede jer om at lade de blå felter stå tomme. Dermed vil de proxyer, vi har indsat i de orange felter blive anvendt.

Tabel 2.4 Beregning af praksisnormering

Oplysning	Forklaring
Aldersvægt	Her bedes I angive, hvor meget et 0-2-årigt barn vægtes i forhold til et 3-6-årigt barn i kommunens ressourcetildelingsmodeller til institutioner. Hvis dette tal ikke er kendt, vil vi bede jer om at lade det blå felt stå tomt. Dermed vil den proxy, vi har indsat i det orange felt blive anvendt i beregningen. Værdien for denne proxy er sat til 2 ud fra erfaringer fra de deltagende kommuner, hvoraf mange anvender værdier omkring 2 i deres ressourcetildelingsmodeller til institutionerne, samt ud fra forholdet mellem personalebehovet for de to aldersgrupper, som fremgår af loven om minimumsnormeringer. Det betyder, at ét 0-2-årigt barn svarer til to 3-6-årige børn.

2.2 Sådan regner modellen

Ud fra de oplysninger I har indtastet, som beskrevet ovenfor, beregner modellen automatisk en række tal. Tabel 2.5 beskriver, hvilke oplysninger der bruges til at beregne de forskellige tal, der i sidste ende fører til en beregning af praksisnormeringen i den enkelte daginstitution.

Tabel 2.5 Om indskrevne børn i daginstitutionen

Hvad der beregnes	Beregning
Årlige fraværsdage i alt blandt børnene i daginstitutionen.	Beregnes som det årlige antal fraværsdage pr. barn ganget med antal fuldtidsomregnet indskrevne børn. Beregnes separat for henholdsvis 0-2-årige og 3-6-årige.
Årlige fremmødedage i alt blandt børnene i daginstitutionen.	Beregnes som antal åbningsdage i institutionen ganget med antal fuldtidsomregnet indskrevne børn. Det giver det årlige antal dage børnene sammenlagt kan møde op. Fra dette tal trækkes det årlige antal fraværsdage i alt blandt børnene i daginstitutionen. Beregnes separat for henholdsvis 0-2-årige og 3-6-årige.
Årlige fremmødetimer i alt blandt børnene i daginstitutionen.	Beregnes som antal årlige fremmødedage i alt blandt børnene i daginstitutionen ganget med det gennemsnitlige antal timer, hvert barn tilbringer i daginstitutionen pr. dag. Beregnes separat for henholdsvis 0-2-årige og 3-6-årige.

Tabel 2.6 Om det pædagogiske personale ansat i eller tilknyttet daginstitutionen

Hvad der beregnes	Beregning
Antal ansatte omregnet til fuldtidsårsværk i alt i daginstitutionen	Beregnes ved at lægge antallet af ansatte omregnet til fuldtidsårsværk i hver personalegruppe sammen. Det drejer sig om følgende personalegrupper: - Pædagoger - Pædagogiske assistenter - Pædagogmedhjælpere - Pædagogstuderende - PAU-elever - Ansatte i fleksjob, der udfører pædagogisk arbejde - Pædagogisk personale med særlige kompetencer til børn i udsatte positioner - Ansatte fra andre faggrupper der udfører pædagogisk arbejde - Daglige ledere med ansvar for den daglige drift og med personaleansvar - Ledere uden personaleansvar.
Årlige antal arbejdsdage for en fuldtidsansat	Beregnes som årsnormen for en fuldtidsansat (1.924 timer) divideret med 7,4 timer, som er den daglige gennemsnitlige arbejdstid for en fuldtidsansat.
Årlige antal sygefraværsdage for hver personalegruppe	Beregnes ved at tage det årlige antal arbejdsdage for en fuldtidsansat fratrukket antallet af feriedage og helligdage ganget med sygefraværsprocenten. Det giver det antal dage, hver enkelt ansat i hver personalegruppe er fraværende. Dette tal ganges med antallet af ansatte omregnet til fuldtidsårsværk i den enkelte personalegruppe. Beregnes for hver personalegruppe for sig.
Årlige antal sygefraværsdage i alt blandt personalet i daginstitutionen	Beregnes som antallet af sygefraværsdage i hver personalegruppe i alt lagt sammen.
Årlige antal omsorgs- og seniordage i alt blandt personalet i daginstitutionen	Beregnes som antallet af omsorgs- og seniordage i hver personalegruppe lagt sammen.
Andel af tid under uddannelse, som bruges i daginstitutionen, PAU-elever	PAU-elever er ansat af kommunen i en fuldtidsstilling under hovedforløbet af deres uddannelse. Ud af deres uddannelsestid bruger PAU-eleverne 48 % af tiden (svarende til 52 uger) i praktik i en daginstitution. Efter ferie, helligdage og sygefravær samt omsorgs- og seniordage er trukket fra, ganges der derfor med 48 % for at beregne deres samlede antal fremmødedage og fremmødetimer.
Fremmødedage i alt blandt det pædagogiske personale i daginstitutionen på et år	Beregnes ved at tage det årlige antal arbejdsdage for en fuldtidsansat fratrukket antallet af feriedage og helligdage. Dette tal ganges med antal ansatte omregnet til fuldtidsårsværk uden at medtage antal ledere, så tallet kun er for andet personale end ledere. Fra dette tal fratrækkes det årlige antal sygefraværsdage og omsorgs- og seniordage i alt blandt personale i daginstitutionen (hvor ledernes fraværsdage ikke regnes med).
Fremmødedage i alt blandt ledere i daginstitutionen på et år	Beregnes som det årlige antal arbejdsdage for en fuldtidsansat fratrukket antallet af feriedage og helligdage for en ansat. Dette ganges med antal ledere omregnet til fuldtidsårsværk, så tallet kun er for ledere. Fra dette tal fratrækkes det årlige antal sygefraværsdage og omsorgs- og seniordage i alt blandt ledere.
Årlige fremmødetimer for hver personalegruppe på et år	Beregnes som det årlige antal arbejdsdage for en fuldtidsansat fratrukket antallet af feriedage og helligdage ganget med antal ansatte omregnet til fuldtidsårsværk i den givne personalegruppe. Fra dette trækkes sygefraværsdage og omsorgs- og seniordage for personalegruppen. Dette endelige antal fremmødedage ganges med det gennemsnitlige antal timer, en fuldtidsansat har dagligt (7,4 timer).

Hvad der beregnes	Beregning
	Eftersom de pædagogstuderende omregnes til 0,405 fuldtidsansat (780 timers praktik vs. 1.924 timer i et fuldtidsårsværk), vil der pr. pædagogstuderende blive fratrukket 12,15 dage (40 % af 30 feriedage), hvilket næsten svarer til den mængde ferie med løn, som de optjener i løbet af praktikken, nemlig 12,5 dage.
Årlige fremmødetimer i alt	Beregnes som summen af det årlige antal fremmødetimer for hver personalegruppe.
Timer af fremmødetid, der bruges uden børnesamvær for hver personalegruppe	Beregnes som det årlige antal fremmødetimer for hver personalegruppe (både pædagogisk personale og ledere) ganget med andelen af fremmødetiden, som den enkelte gruppe bruger uden børnesamvær.
Voksne børnesamværstimer i alt i daginstitutionen	Beregnes som det årlige antal fremmødetimer i alt fratrukket summen af det årlige antal timer af fremmødetiden, der bruges uden børnesamvær blandt det pædagogiske personale og ledere.

Tabel 2.7 Beregning af praksisnormering

Hvad der beregnes	Beregning
Årlige fremmødetimer, alle indskrevne vægtet som 0-2-årige	For aldersintegrerede institutioner omregnes antal fremmødetimer blandt 3-6-årige, så børnene vægtes som 0-2-årige. Det gør vi, fordi vi ikke kender personalets faktiske timefordeling mellem vuggestuebørn og børnehavebørn, og derfor ikke kan fordele institutionens personale mellem vuggestuebørnene og børnehavebørnene. Omregningen sker ved at gange fremmødetimer blandt 3-6-årige med 1/aldersvægten. Aldersvægten angiver, hvor meget et 0-2-årigt barn vægter i forhold til et 3-6-årigt barn. Til dette tal lægges antal fremmødetimer blandt 0-2-årige.
Årlige fremmødetimer, alle indskrevne vægtet som 3-6-årige	For aldersintegrerede institutioner (og børnehaver) omregnes antal fremmødetimer blandt 0-2-årige, så børnene vægtes som 3-6-årige. Det gør vi, fordi vi ikke kender personalets faktiske timefordeling mellem vuggestuebørn og børnehavebørn, og derfor ikke kan fordele institutionens personale mellem vuggestuebørnene og børnehavebørnene. Hvis der er 0-2-årige i børnehaven, vægtes de med aldersvægten, så de indgår med en højere værdi end de 3-6-årige i beregningen, da de fra 2024 skal have en højere normering, jf. loven om minimumsnormeringer. Det sker ved at gange fremmødetimer blandt 0-2-årige med aldersvægten. Aldersvægten angiver, hvor meget et 0-2-årigt barn vægter i forhold til et 3-6-årigt barn. Til dette tal lægges antal fremmødetimer blandt 3-6-årige.
Praksisnormering, 0-2-årige	<u>For vuggestuer:</u> Beregnes som antal årlige fremmødetimer blandt børnene, divideret med voksne børnesamværstimer i alt i vuggestuen. <u>For aldersintegrerede daginstitutioner:</u> Beregnes som antal årlige fremmødetimer blandt børnene, alle indskrevne vægtet som 0-2-årige, divideret med voksne samværstimer i alt i daginstitutionen. Når vi opgør praksisnormeringen for aldersintegrerede institutioner, udregner vi i modellen to tal for praksisnormeringen: ét tal, hvor alle børn er vægtet som 0-2-årige, og ét tal, hvor alle børn er vægtet som 3-6-årige. Man kunne også have valgt at fordele institutionens personale mellem vuggestuebørnene og børnehavebørnene – resultatet er det samme. Når vi

Hvad der beregnes	Beregning
	vælger at gøre det på den anden måde, er det, fordi vi ikke kender personalets faktiske timefordeling mellem vuggestuebørn og børnehavebørn, hvilket den anden tilgang indikerer, at vi gør. Denne beregnes ikke for børnehaver.
Praksisnormering, 3-6-årige	For børnehaver: Beregnes som antal årlige fremmødetimer blandt børnene, divideret med voksne børnesamværstimer i alt i børnehaven. Hvis der er 0-2-årige i børnehaven vægtes de med aldersvægten, så de indgår med en højere værdi end de 3-6-årige i beregningen, da de fra 2024 skal have en højere normering, jf. loven om minimumsnormeringer. For aldersintegrerede daginstitutioner: Beregnes som antal årlige fremmødetimer blandt børnene, alle indskrevne vægtet som 3-6-årige, divideret med voksne samværstimer i alt i daginstitutionen. Når vi opgør praksisnormeringen for aldersintegrerede institutioner, udregner vi i modellen to tal for praksisnormeringen: ét tal, hvor alle børn er vægtet som 0-2-årige, og ét tal, hvor alle børn er vægtet som 3-6-årige. Man kunne også have valgt at fordele institutionens personale mellem vuggestuebørnene og børnehavebørnene – resultatet er det samme. Når vi vælger at gøre det på den anden måde, er det, fordi vi ikke kender personalets faktiske timefordeling mellem vuggestuebørn og børnehavebørn, hvilket den anden tilgang indikerer, at vi gør. Denne beregnes ikke for vuggestuer.

3 Opmærksomhedspunkter ved fortolkning af resultater

Denne del af vejledningen beskriver en række punkter, som det er vigtigt at være opmærksom på, når man fortolker opgørelsen af daginstitutioners praksisnormering. Det gælder:

1. Opmærksomhedspunkter, der knytter sig til selve opgørelsesmetoden
2. Opmærksomhedspunkter, der knytter sig til mulige forklaringer på forskelle i praksisnormeringer på tværs af daginstitutioner i samme kommune, herunder opmærksomhed på andre kvalitetsparametre end praksisnormering.

3.1 Opmærksomhedspunkter i forhold til opgørelsesmetoden

I denne del af vejledningen beskriver vi en række forhold ved opgørelsesmetoden, som det er væsentligt at være opmærksom på, når man læser og fortolker opgørelsen af praksisnormering.

1. **Opgørelser kan ikke sammenlignes på tværs af kommunegrænser.**
   Beregningsmodellen tager udgangspunkt i lokale data fra den enkelte kommune om personale og børn i de enkelte daginstitutioner, og der vil forventeligt være store variationer på tværs af kommuner med hensyn til blandt andet datatilgængelighed, registreringspraksis og lokale afgrænsninger af data. Dette følger blandt andet af, at den udviklede model er fleksibel i mange henseender, herunder bl.a. giver den enkelte kommune mulighed for selv at vælge opgørelsesniveau, konkrete afgrænsninger af data samt at anvende tilnærmede værdier, såkaldte proxyer, for en række data i modellen, som kan være ressourcekrævende at fremskaffe. Det betyder, at man som udgangspunkt ikke kan sammenligne praksisnormeringer for daginstitutioner, som ligger i forskellige kommuner.

2. **Der kan i den enkelte kommune være forskel på data og opgørelsesmetoder mellem institutioner og over tid.**
   Man skal være opmærksom på, at valide sammenligninger mellem daginstitutioner inden for samme kommune kræver, at de bagvedliggende data om børn og personale er opgjort på sammenlignelig vis for de forskellige daginstitutioner. Eksempelvis kan der være forskel på kvaliteten af komme- og gå-data. Endvidere skal man være opmærksom på, at man som kommune ikke kan sammenligne opgørelserne over tid, hvis man træffer forskellige valg om afgrænsninger af data og brug af proxyer fra år til år.

3. **Opgørelser af praksisnormering adskiller sig fra Danmarks Statistiks normeringsopgørelser.**
   Man skal være opmærksom på, at opgørelsesmetode og datagrundlag for opgørelsen af praksisnormering adskiller sig væsentligt fra Danmarks Statistiks normeringsopgørelser, blandt andet ved at sidstnævnte opgørelse medregner personalets fulde arbejdstid og opgør normering som et gennemsnit på kommuneniveau.

4. **Opgørelsen viser gennemsnitlig praksisnormering over en længere periode.**
   Beregningsmodellen udregner et årsgennemsnit ved at dividere børnenes årlige samlede fremmødetimer med de voksnes samlede årlige samværstimer. Det giver et andet resultat, end hvis man opgør praksisnormeringen som et gennemsnit time for time. Det betyder, at opgørelsen ikke viser udsving i praksisnormering i løbet af fx en dag eller en

uge. Eksempelvis kan der være højere praksisnormering først og sidst på dagen, hvis der kun er få børn i institutionen på disse tidspunkter. Det betyder også, at modellen ikke tager højde for, om institutionerne har forskellige åbningstider på tværs af kommunen. To institutioner, som over et år har det samme antal børnefremmødetimer og det samme antal voksensamværstimer, vil i vores opgørelse have samme praksisnormering – også selvom de har forskellige åbningstider og institutionen med relativt lang åbningstid skal dække flere åbningstimer med det samme antal personaletimer.

5. **Brugen af proxy-værdier giver lavere præcision på institutionsniveau.**
   Beregningsmodellen er konstrueret således, at det er muligt at anvende såkaldte proxyer, dvs. anslåede eller tilnærmede værdier, for en række parametre, hvis kommunen ikke selv har tilgængelige data herom. Det drejer sig blandt andet om omfanget af børns fravær og fremmøde, samt hvor meget tid medarbejdere og ledere bruger på arbejdsopgaver uden børnesamvær. Proxyerne er VIVEs bedste bud på tilnærmede værdier for de pågældende parametre. Proxyerne for lederes og medarbejderes sygefravær er baseret på gennemsnitsværdier for den enkelte kommune, mens der for de øvrige proxyer er tale om generelle værdier baseret på tidligere undersøgelser i udvalgte danske kommuner (fx lederes tid uden børnesamvær). Inden for den enkelte kommune vil værdien for den enkelte proxy være den samme på tværs af daginstitutioner. Det betyder, at jo flere proxyer der anvendes i beregningen, jo mindre præcis bliver opgørelsen af praksisnormering. Det betyder også, at jo flere proxyer der anvendes i beregningen, jo mindre forskel vil der være i opgørelsen af praksisnormering på tværs af kommunens daginstitutioner. Når beregningsmodellens resultater præsenteres, anbefales det derfor, at det samtidig synliggøres, hvor mange af modellens parametre der er baseret på proxyer, og hvor mange der er baseret på kommunens egne data for de enkelte institutioner. Udbredt brug af proxyer kan også betyde, at der kan ske ændringer i praksis over tid - fx i forhold til andelen af personalets tid sammen med børn, som ikke indfanges, hvis der blot benyttes en proxy.

6. **Manglende data giver mindre præcision.**

   Der er visse af beregningsmodellens input, som det ikke har været muligt at lave valide proxyer for. Hvis kommunen ikke har egne data for disse input, som kan indgå i beregningen, skal man derfor være opmærksom på, at modellen ikke tager højde for disse forhold, og at institutionernes praksisnormering derfor kan være mindre retvisende. Konkret drejer det sig om følgende to parametre i modellen, hvor det i begge tilfælde vil betyde en overestimering af voksensamværstimer, hvis de ikke fratrækkes:

   a. Antallet af omsorgs- og seniordage i den enkelte institution.

b. Antallet af PAU-elever over 25 år med mere end 2 års erhvervserfaring (som er i et såkaldt EUV1-forløb).

7. **Perioder med alternativ pasning indgår i den opgjorte praksisnormering.**
   Man skal være opmærksom på, at perioder med alternativ pasning indgår i opgørelsen af praksisnormering – både i forhold til opgørelse af børnefremmøde og personalefremmøde. Hvis der fx i en sommerferieperiode er alternativ pasning i institution A for børn fra både institution A og institution B, indgår børn og personale fra institution B i opgørelsen af praksisnormering for institution B, selvom 'pasningen' reelt foregår i institution A. Hvis det eksempelvis i overvejende grad eller alene er personale fra institution A, der er på arbejde og tager sig af børnene fra institution B, vil det medføre skævvridninger af den opgjorte praksisnormering for de pågældende institutioner. Det er dog VIVEs vurdering, at disse potentielle skævvridninger typisk vil have mindre betydning for opgørelserne. Både fordi alternativ pasning generelt fylder relativt lidt i det samlede billede, og fordi indtrykket fra de deltagende kommuner er, at de daginstitutioner, som indgår i alternativ pasning, generelt sender personale med, som nogenlunde matcher det antal børn fra institutionen, som modtager alternativ pasning. Der kan dog lokalt være forskelle.

8. **Opmærksomhed på potentielt følsomme oplysninger.**
   Man skal være opmærksom på, at nogle af beregningsmodellens data kan være baseret på oplysninger om ganske få personer (børn eller voksne), når de opgøres på daginstitutionsniveau. Derfor er det væsentligt, at man i kommunen tager stilling til, om der er visse data fra beregningsmodellen, som det af fortrolighedsmæssige årsager ikke er muligt eller hensigtsmæssigt, at man offentliggør på institutionsniveau. Det kan fx være oplysninger om personalets sygefravær. Problemstillingen er formentlig mest relevant, hvis man i kommunen har nogle relativt små daginstitutioner.

3.2 Mulige forklaringer på forskelle mellem institutioner, herunder andre kvalitetsparametre end praksisnormering

I denne del af vejledningen beskriver vi en række mulige forklaringer på forskelle i praksisnormering på tværs af daginstitutioner, som det er vigtigt at være opmærksom på, når man fortolker opgørelserne. En væsentlig pointe er, at opgørelser af forskellige daginstitutioners praksisnormering bør blive ledsaget af lokale, kommunale forklaringer på, hvilke faktorer der vurderes at være betydende for forskellene mellem institutioner, fordi det er lokalt i de enkelte

kommuner, at man har de bedste forudsætninger for at vurdere og belyse mulige forklaringer på forskelle i institutioners praksisnormering.

1. **Opgørelsen belyser ikke forskelle i institutioners børnesammensætning.**
   Opgørelsesmetoden belyser ikke, at forskelle i daginstitutioners praksisnormering i nogle tilfælde kan skyldes, at der i nogle institutioner er flere børn i udsatte positioner og med et større behov for støtte – og derfor mere personale og en højere (praksis)normering – end det er tilfældet i andre institutioner. Omvendt kan man forvente, at jo flere børn i udsatte positioner der er i en daginstitution, jo mere tid vil personalets bruge på fx netværksmøder og møder med forældre, hvilket kan medvirke til at sænke den faktiske praksisnormering. Det vil dog ikke fremgå af den beregnede praksisnormering, hvis der anvendes proxyer for personalets tidsanvendelse. Derfor er det væsentligt, at man lokalt i den enkelte kommune er opmærksom på og eventuelt synliggør eller italesætter forskelle i børnegruppens sammensætning på tværs af daginstitutioner som en mulig forklaring på forskelle i institutionernes praksisnormering.

   Specifikt for børnehaver bør man desuden være opmærksom på, at beregningsmodellen er klargjort til ikrafttrædelsen af loven om minimumsnormeringer, hvoraf det fremgår, at 0-2-årige børn fra 2024 skal have en højere normering end 3-6-årige børn. Hvis der er forskel på, hvor mange børn under 3 år, der går i en kommunes forskellige børnehaver vil det derfor også medføre forskelle i disse børnehavers beregnede praksisnormering.

2. **Forskelle mellem institutioner på omfanget af personalets tid uden børnesamvær.**
   Man skal være opmærksom på, at det pædagogiske personale i daginstitutioner varetager en række opgaver, som ikke foregår sammen med børn. Det gælder eksempelvis personalemøder, kompetenceudvikling, forældremøder, pædagogiske sparringsmøder, dokumentation, praktiske opgaver uden børnesamvær, pauser, møder med forældre, netværksmøder og forberedelse af pædagogiske aktiviteter. Disse aktiviteter indgår ikke i opgørelsen af praksisnormeringen, men bidrager i mange tilfælde positivt til institutionens kvalitet. I nogle institutioner vil man forventeligt bruge mere tid på disse opgaver end i andre, hvilket alt andet lige vil give en lavere praksisnormering, men altså ikke nødvendigvis en lavere kvalitet samlet set.

3. **Samvær er ikke det samme som nærvær.**
   Opgørelsen af praksisnormering vedrører den tid, personalet er sammen med børn, men viser ikke noget om den pædagogiske kvalitet af denne samværstid. Tid med samvær er ikke nødvendigvis det samme som tid med nærvær. Eksempelvis kan institutioner med samme nor-

mering have forskelle i deres organisering af arbejdet i børnegrupperne, pædagogiske tilgang, omfanget af refleksioner over egen praksis, mens de er sammen med børnene, og forskelligt arbejdsmiljø blandt medarbejderne, som også har betydning for kvaliteten. Derfor er det væsentligt, at man i sammenhæng med opgørelsen af praksisnormering lokalt undersøger og taler om, *hvordan* personalet bruger tiden sammen med børnene og ikke blot, *hvor meget* tid, de er sammen med børnene.

4. **Forskelle mellem institutioner på omfang af personales sygefravær.** Et højt sygefravær medfører ikke nødvendigvis en lavere praksisnormering, hvis fraværstimerne dækkes af en vikar. Et højt sygefravær kan dog være en indikator på kvalitetsudfordringer i institutionen. Dels fordi et højt sygefravær kan hænge sammen med generelle arbejdsmiljømæssige udfordringer i institutionen og dels fordi en stor vikardækning kan give udfordringer i forhold til kendskabet til børnene og kontinuitet i relationen til både børn, forældre og kollegaer.

5. **Forskelle mellem institutioner på personalets sammensætning.** Man skal være opmærksom på, at der kan være forskelle i personalets sammensætning på tværs af institutioner, som kan have betydning for den opgjorte praksisnormering eller institutionens kvalitet. Det kan fx dreje sig om følgende forskelle:

    a. Pædagoger får højere løn end pædagogiske assistenter, som får højere løn end pædagogmedhjælpere. Hvis en institution eksempelvis har relativt mange pædagoger ansat, kan det derfor indebære en lavere praksisnormering. Pædagoger kan med deres uddannelsesbaggrund til gengæld bidrage til institutionens kvalitet på en anden måde end de øvrige faggrupper. Man skal endvidere være opmærksom på, at pædagoger i gennemsnit bruger mere tid til forskellige opgaver uden børnesamvær, end andre faggrupper. Jo flere pædagoger, der er, des flere vil der være at dele disse opgaver ud på. Det betyder, at en højere pædagogandel typisk vil medføre en højere andel fremmødetid med børnesamvær blandt pædagoger, og omvendt. Forskelle i personalesammensætning på tværs af daginstitutioner kan belyses med data fra beregningsmodellen.

    b. Erfarne medarbejdere med lang anciennitet får højere løn end medarbejdere med kort erfaring og anciennitet. Hvis en institution har relativt mange medarbejdere med lang erfaring, kan det derfor indebære en lavere praksisnormering. Medarbejdere med lang erfaring kan til gengæld bidrage til institutionens kvalitet på en anden måde end mindre erfarne medarbejdere, fx fordi de ofte vil kunne løfte et større selvstændigt ansvar. Med-

arbejdernes anciennitet kan ikke belyses med data fra beregningsmodellen. Kommuner, der ønsker at synliggøre forskelle i erfaring og anciennitet, må derfor selv foretage analyser heraf.

c. En høj udskiftning af medarbejdere i en institution påvirker ikke umiddelbart praksisnormeringen, men kan indikere en lavere kvalitet, fordi hyppig udskiftning i medarbejdergruppen alt andet lige vil gøre det vanskeligere at levere samme kvalitet i opgaveløsningen, som en stabil medarbejdergruppe kan pga. bedre kendskab til børnene og kontinuitet i relationen til både børn, forældre og kollegaer. Personaleomsætningen kan ikke belyses med data fra beregningsmodellen. Kommuner, der ønsker at synliggøre forskelle i personaleomsætning, må derfor selv foretage analyser heraf.

6. **Lederes kerneopgave er ikke børnesamvær.**
   I nogle institutioner har lederen planlagte timer sammen med børn 'på gulvet', og flere ledere har desuden i varierende omfang uplanlagte timer med børnesamvær, fordi de træder til som vikar ved sygdom, der ikke kan dækkes på anden vis. Derfor er det væsentligt, at ledernes tid med børnene indgår i opgørelsen, så der dannes et så præcist billede som muligt af praksisnormeringen. Det er dog væsentligt at være opmærksom på, at lederes kerneopgave ikke er børnesamvær, men pædagogisk ledelse. Derfor er det ikke lig med højere kvalitet, hvis en institutionsleder har mange timer med børnesamvær.

7. **Forskelle i ledelsesspænd på tværs af daginstitutioner.**
   Man skal være opmærksom på, at der er forskel på, hvor stort ledelsesspænd der er i forskellige daginstitutioner, dvs. hvor mange medarbejdere institutionens leder har ansvar for. Ledere med ansvar for mange medarbejdere vil alt andet lige have mindre tid med børnesamvær end ledere, som kun har ansvar for få medarbejdere. Hvis lederen har ansvar for mange medarbejdere, kan der ligeledes være visse ledelsesopgaver, som uddelegeres til fx erfarne pædagoger. Det kan have betydning for praksisnormeringen, fordi disse pædagoger alt andet lige vil have mindre tid med børnesamvær, når de også skal løse ledelsesopgaver. Såfremt man benytter beregningsmodellens proxyer for medarbejderes og lederes tid med børn, skal man være opmærksom på, at de ikke tager højde for dette.

8. **Forskel på institutioners rammer.**
   Man skal være opmærksom på, at forskelle i rammer kan have betydning for, hvor effektivt og fleksibelt det er muligt at anvende personalets tid i forskellige institutioner. Eksempelvis kan der i meget små institutioner være behov for at ansætte mere personale pr. barn for at kunne dække yderpunkterne i institutionens åbningstid, hvor der typisk

er få børn til stede. Hvis institutionen er fordelt på flere matrikler, kan det ligeledes være vanskeligere at udnytte personaleressourcer lige så effektivt, som på én samlet matrikel, hvis eksempelvis man skal åbne og lukke på to forskellige matrikler. Et tredje eksempel på rammer, som kan variere mellem daginstitutioner, er ifølge nogle af de deltagende kommuner, at børn ofte har længere fremmødetid i daginstitutioner, som ligger i pendlerområder, dvs. områder i kommunen hvor en stor del af forældrene har relativ lang transporttid til og fra arbejde. Mere børnefrem-mødetid vil – alt andet lige – betyde lavere praksisnormering. Sådanne mulige forklaringer indgår ikke i beregningsmodellen og derfor er det som nævnt vigtigt, at lokal viden om betydende forskelle bringes i spil.